

om på grund af manglende tid at udsætte behandlingen af dette dagsordenpunkt til 27. samling. (Res. 2844 (XXVI)).

Oprettelse af en stilling som FN's højkommissær for menneskerettigheder.

(Dagsordenens punkt 61).

Allerede under drøftelsen af prioriteringen af dagsordenpunkterne for 3. udvalg blev det klart, at den modstand, som østblokken og en række afro-asiatiske lande de forrige år havde vist mod en realitetsbehandling af spørgsmålet om oprettelse af en stilling som FNs højkommissær for menneskerettigheder var usvækket.

Det lykkedes dog at få placeret punktet som nr. 6 ud af dagsordenens ialt 17 punkter, men desuagtet blev der kun tid til at drøfte det i udvalget i to dage, den 8. og 9. december 1971.

Sverige havde sammen med Afghanistan, Canada, Costa Rica, Holland, Iran, Lesotho og Uruguay allerede den 8. oktober 1971 fremlagt et resolutionsforslag for udvalget. Dette forslag var udarbejdet under uformelle konsultationer inden for en større landegruppe også omfattende de øvrige nordiske lande, der har været positive overfor tanken om stillingens oprettelse.

Forslaget bygger i ret vid udstrækning på det tidligere af ECOSOC vedtagne forslag fra 1967. Det understreger, at stillingen skal oprettes således, at højkommissæren får den uafhængighed, position og integritet, der er nødvendig for hans uvildige udførelse af sine funktioner.

De vigtigste af disse funktioner er ifølge forslaget at fremme og styrke respekten for menneskerettighederne gennem bistand til de stater, der selv måtte ønske det. Endvidere foreslås det, at højkommissæren får adgang til indsigt i de klager vedrørende overtrædelse af menneskerettighederne, der rettes til FN, og at han kan bringe disse klager til vedkommende lands kundskab.

Endvidere skal han rapportere til generalforsamlingen om sin virksomhed, dog først efter at have konsulteret med det eller de lande, der berøres af rapporteringsvirksomheden. Endelig forudser forslaget, at han til at assistere sig skal have et panel af rådgivende eksperter.

Som det fremgår af ovenstående, er hovedvægten i forslaget lagt på staternes frivillige samarbejde med højkommissæren for at imødegå indsigelser om, at stillingen betegner et indgreb i staters indre anliggender.

Foruden dette resolutionsforslag forelå for udvalget yderligere to forslag udarbejdet af Saudi Arabien. Det ene fremhævede, at drøftelserne i udvalget i de forløbne år havde vist, at der var stærkt divergerende meninger om stillingens oprettelse, og at spørgsmålet ikke skulle drøftes igen, før ECOSOC gennem nye studier havde klarlagt det ønskelige eller uønskelige i at oprette den omhandlede post. Det andet saudi arabiske forslag søgte på grundlag af regeringernes lave besvarelsesprocent af klager til FN fra enkeltpersoner at påvise, at medlemslandene ikke var interesseret i en effektivisering af denne klageadgang, samt understregede omkostningerne ved højkommissærstillingens oprettelse.

Drøftelserne i udvalget, der indledtes med indlæg fra Saudi Arabien og Sverige blev ført i en relativ afslappet atmosfære, i erkendelse af, at ingen af de modstående resolutionsforslag formentlig ville blive presset frem til en afstemning. Fra dansk side afgav man et indlæg (bilag 20) til støtte for det svenske forslag, hvori man understregede staternes frivillige samarbejde med højkommissæren som det bærende element.

På et relativt tidligt tidspunkt af debatten fremlagde Sverige med den tidligere nævnte kreds af sponsorer et procedureforslag, der henviser til de foreliggende forslag, og hvori det fremhæves, at der ikke under 26. samling har været tid nok til at afslutte debatten om spørgsmålet, hvorfor det foreslås overført til 27. samling, hvor det skal have højeste prioritet med henblik på dets mulige afslutning.

Under afstemningen om procedureforslaget den 9. december 1971 fremsatte Ghana og Nigeria forslag om at stryge ordene „med henblik på dets mulige afslutning“. Dette ændringsforslag vedtoges med stemmetallene 52-30-24. Somalia anmodede om en delafstemning på ordene „højeste prioritet“. Disse ord faldt med 37 stemmer for, 43 imod og 26 afståelser.

Under behandlingen i plenarforsamlingen den 18. december 1971 blev procedureforslaget yderligere svækket ved at Sudan, støttet